

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุขสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
**The Development of Happy School Management Strategies under
The Secondary Educational Service Area
Office Bangkok 2**

ชินกฤต ศรีสุข,
วรารณ์ ไทยมา และ สิริธร สินจินดาวงศ์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
**Chinakrit Srisuk,
Waraporn Thaima and Sirinthorn Sinjindawong**
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Chinakrit.sri@spumail.net

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข และ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการออกแบบคู่ขนาน กลุ่มตัวอย่าง จาก 6 สหวิทยาเขต จำนวน 450 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน และ 3) ครู ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNIModified

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีค่าดัชนีสูงสุด ที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านสมรรถนะครู 2) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์หลัก คือ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการใช้เทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีความสุข

* วันที่รับบทความ : 2 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 8 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 10 กรกฎาคม 2567

และ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และ 3) ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มี 4 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์รอง และ 33 วิธีดำเนินการ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนากลยุทธ์; กลยุทธ์การบริหาร; โรงเรียนแห่งความสุข

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the needs of the management of the Happy Schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, 2) to develop the Happy School Management Strategies, and 3) to evaluate the Happy School Management Strategies, using the mixed methods research method by parallel – database design, a sample of 450 participants, including 1) directors, 2) deputy school directors, and 3) teachers from stratified random sampling across 6 school clusters. The tools used to collect research data included questionnaires, interviews, assessments, and focus group discussions. Data were analyzed using content analysis, quantitative data analysis using descriptive statistics, percentage, mean, standard deviation, and PNI^{Modified} index.

The results showed that: 1) The needs assessment of happy school management under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 revealed that the highest priority needs (weaknesses) were in school administration, school environment, and teaching and learning management. The strengths were in building human relationships, student development, and teacher competencies. 2) The Happy School Management Strategies for the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 consisted of 4 main strategies as follows: 1: Develop an educational management system emphasizing participatory management and effective use of technology, 2: Develop environments and learning resources that promote happy learning, 3: Develop and enhance the potential of administrators, teachers, and educational personnel to meet professional standards with happiness, and 4: Promote educational management that enables learners to learn happily. 3) The results of the evaluation of The Happy School Management Strategies under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 resulted in 4 main strategies, 11 sub-strategies, and 33 implementation methods. Overall, all aspects were rated at the highest level.

Keywords: The Development Strategies; Management Strategies; Happy School

บทนำ

ปัจจุบันความสุขได้กลายเป็นวาระเชิงนโยบายที่สำคัญของโลก ในปี พ.ศ. 2554 การแสวงหาความสุขได้รับการยอมรับว่าเป็น 'สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน' ตามข้อมติสมัชชาสหประชาชาติ และในปีถัดมาได้มีการประกาศข้อมติให้มีการเฉลิมฉลองวันแห่งความสุขสากล ในวันที่ 20 มีนาคมของทุกปี และมีเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs ได้ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีผ่านเป้าหมายหลักและเป้าหมายย่อยต่าง ๆ และเป้าหมายที่ 4 เป็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่มีคุณภาพได้รวบรวมแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของโรงเรียนแห่งความสุข โดยพยายามที่จะวัดความสุขของนักเรียนและศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างความสุขและผลการเรียนรู้ รวมถึงได้กำหนดตัวชี้วัดความสุขของนักเรียนในการประเมินปี พ.ศ. 2555 และศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นอยู่ที่ดีและผลการเรียนรู้ในปี พ.ศ. 2561 และเมื่อไม่นานมานี้ หลายประเทศได้กำหนดให้ประเด็นความสุขเป็นเป้าหมายเฉพาะของนโยบายการพัฒนาและการศึกษาหรือมีการนำองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสุขมากำหนดไว้ในกรอบนโยบาย ตัวอย่างเช่น ประเทศภูฏาน ได้ประกาศใช้นโยบายการศึกษาเพื่อความสุขมวลรวมประชาชาติในปี พ.ศ. 2554 ประเทศญี่ปุ่นได้มีการสำรวจคุณภาพชีวิตเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2555 สาธารณรัฐเกาหลี เรื่อง 'การศึกษาที่มีความสุขสำหรับทุกคน: พรสวรรค์ทางการสร้างสรรค์กำหนดอนาคต' ได้กำหนดมาตรการที่สนับสนุนการศึกษาอย่างมีความสุข ประเทศสิงคโปร์และประเทศวานูอา พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความสุขในโรงเรียน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ประเทศไทย, 2565) (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ประเทศไทย, 2565) และจากการจัดอันดับความสุขตามค่าเฉลี่ย 3 ปี พ.ศ. 2562–2564 ของ World Happiness Report 2022 พบว่า ประเทศที่มีอันดับความสุขสูงคือ ได้แก่ 1.Finland, 2.Denmark, 3.Iceland, 4.Switzerland, 5.Netherlands, 6.Luxembourg, 7.Sweden, 8.Norway, 9.Israel, 10.New Zealand และ ประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยความสุข 3 ปี พ.ศ. 2562–2564 อยู่ในอันดับที่ 61 จากทั้งหมด 146 ประเทศ (The World Happiness Report, 2022) และสำหรับนโยบายการเสริมสร้างความสุขของประเทศไทย ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วง และในประเด็นที่ 5 การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย (1) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (2) การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ (3) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี (4) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี และ (5) การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดี

ในทุกพื้นที่ และประเด็นที่ 6 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดย (1) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

การบริหารความสุขในสถานศึกษา ของสถาบันการศึกษาและครูผู้สอนจึงถูกคาดหวังให้เป็นกลไกสำคัญในการแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคมและพัฒนาเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะสามารถแข่งขันในระดับสากล สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีเจตนารมณ์ให้ผู้เรียนมีความเก่ง ดี และมีความสุข (อริคุณ สันธนาปัญญาและคณะ, 2557) โรงเรียน จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพ และพัฒนาโรงเรียนให้สามารถบริหารจัดการและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพได้ และโรงเรียนเป็นสุข ประกอบด้วย 1.โรงเรียนมีการบริหารจัดการ ที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียน 2. โรงเรียนมีการบูรณาการ กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริม สร้างให้ผู้เรียนมีสุขภาวะโดย สอดคล้องกับบริบทภายใน โรงเรียนและท้องถิ่น 3.โรงเรียนมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การติดตาม ประเมินผลร่วมกันภายใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 4.โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อ ต่อการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้เรียน (สำนักศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ, 2560) สำหรับความสุขในโรงเรียน มีมุมมองที่แตกต่างกัน ของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ครูให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การจัดการโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก ในทางกลับกัน ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และนโยบายการศึกษาเพื่อความสุขในโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ความร่วมมือและการสื่อสารเพื่อความสุขในโรงเรียน นอกจากนี้ นักเรียนให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น (Sezer, 2020) และผลจากการสำรวจเรื่องโรงเรียนแห่งความสุข มีปัจจัยสำคัญ 5 ประการแรกที่ส่งผลให้โรงเรียนมีความสุข ได้แก่ 1. มิตรภาพ และ ความสัมพันธ์ ในสังคมโรงเรียน 2.สภาพแวดล้อม ทางการเรียนรู้ที่อบอุ่น และเป็นมิตร 3.เสรีภาพของผู้เรียน ความคิดสร้างสรรค์ และ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน 4.การทำงานเป็นหมู่คณะ และความเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกัน และ 5.ทัศนคติ และคุณลักษณะเชิงบวกของครู และโรงเรียน แห่งความสุขในทางกลับกันจากการสำรวจเรื่องโรงเรียนแห่งความสุข มีปัจจัยสำคัญ 5 ประการแรกที่ส่งผลให้โรงเรียนไม่มีความสุข ได้แก่ 1.สภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย และมีแนวโน้มจะเกิดการรังแก 2.ปริมาณงานที่มากสำหรับนักเรียนและความเครียดที่เกิดจากการสอบ และผลการเรียน 3. สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้และบรรยากาศของโรงเรียนที่มีลักษณะเชิงลบ 4. ทัศนคติ และคุณลักษณะเชิงลบของครู และ 5. ความสัมพันธ์ไม่ราบรื่น (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ประเทศไทย, 2565) ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่มีความสุขในการเรียน ได้แก่ ปัจจัยจากตัวผู้เรียน ปัจจัยจากครูผู้สอนและปัจจัยจากสภาพแวดล้อม (กมล โพธิเย็น, 2559) โรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) รวมถึงนโยบายระดับนานาชาติ จากที่กล่าวมาข้างต้น ความสุข

เป็นหนึ่งในนโยบายหลักของการบริหารและมีการริเริ่มการออกแบบการจัดการศึกษาเพื่อให้บุคลากรทุกคนในองค์กร และส่งเสริมการจัดการศึกษาได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข พบว่า มีการศึกษาในวิธีการต่าง ๆ ดังนี้ (กมลทิพย์ ใจเที่ยง และ วรกาญจน์ สุดสดเขียว, 2563) ได้ศึกษา องค์ประกอบการบริหารองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียนประถมศึกษา (สมสินธ์ รักบุญ และ อำนวย ทองโปร่ง, 2563) ได้ศึกษา การบริหารโรงเรียนเทศบาลเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งความสุข โดยใช้กรอบในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ครูทำงานที่มีความสุข โรงเรียนน่าอยู่ และชุมชนสมานฉันท์ (ธนวุฒิ แก้วนุช และคณะ , 2563) ได้ศึกษา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข (พระมหาวิไลศักดิ์ ปญญาโวโร และคณะ, 2562) ได้ศึกษา แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อความสุขในโรงเรียน (พิกุล พุ่มช้าง และ ปริญญา มีสุข, 2560) ได้ศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถาบันการศึกษาไทย (บุรินทร์ เทพสาร, 2557) ได้ศึกษา ยุทธศาสตร์การบริหารการเปลี่ยนแปลงสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข (Banoeieh, et al, 2022) ได้ศึกษา รูปแบบการส่งเสริมความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (Taheri, et al 2019) ได้ศึกษารูปแบบการสร้างความสุขในโรงเรียนมัธยมปลาย (Khanzadi, et al, 2018) ได้ศึกษา รูปแบบการส่งเสริมความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า มีการวิจัยมีแง่มุมในการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข ในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดการปกครองท้องถิ่น และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมีวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ, 2. แนวทางพัฒนาการบริหาร, 3. ยุทธศาสตร์การบริหาร และ 4. การพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข

สภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข เนื่องจากการพัฒนากลยุทธ์นั้น จะเป็นการขับเคลื่อนองค์กรโดยภาพรวมของทุกด้านของการบริหารโรงเรียน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่จะช่วยส่งเสริมการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข ที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ให้สอดคล้องกับวาระเชิงนโยบายที่สำคัญของโลก และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัย โดยการออกแบบคู่ขนาน (Parallel – Database Design) โดยทำการวิจัยโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกันเพื่อเป็นแบบแผนการวิจัย โดยศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี ความต้องการจำเป็น แล้วนำมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สามารถแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ผู้วิจัยทำการศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข เพื่อสร้างแบบสอบถามการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบการให้คะแนน 5 ระดับ (Likert Scale) ระดับตั้งแต่ 1 ถึง 5 จากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 และได้ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.92

ผู้วิจัยทำการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูของโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยคำนวณตามสูตร Yamane (Yamane, 1967) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน และผู้วิจัยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น จากการเก็บข้อมูล รวมจำนวนทั้งสิ้น 450 คน โดยผู้ให้ข้อมูลได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีการแบ่งออกเป็น 6 สหวิทยาเขต จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก และนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ว่าการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข ที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI Modified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ถูกลำนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ และทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (ฉบับร่าง) และผู้วิจัยได้นำผลจากการตอบแบบสอบถาม ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาวิเคราะห์ผลและนำคำถามที่เป็น จุดอ่อน และจุดแข็ง ในด้านของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข มาสร้างเป็นประเด็นข้อคำถามที่ใช้ในสร้างแบบสัมภาษณ์ สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คนและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โอกาส และภาวะคุกคาม และพัฒนาเป็นกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (ฉบับร่าง) โดยดำเนินการตามวิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ ภาวะคุกคาม (SWOT) และการกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก (TOWS Matrix)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

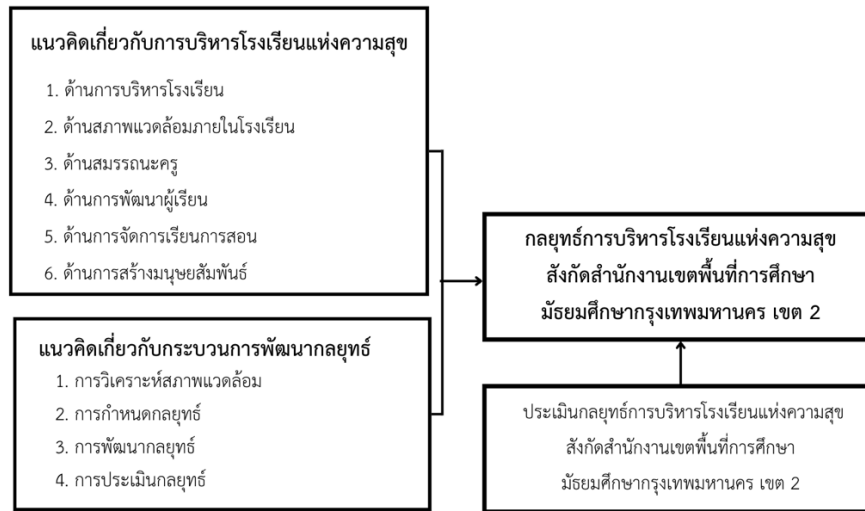
ผู้วิจัยนำกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 (ฉบับร่าง) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group
Discussion) ซึ่งประกอบด้วย จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม
(Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์เนื้อหา ปรับปรุงและพัฒนาและทำการตรวจสอบและประเมิน
ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน
แห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และวิเคราะห์ข้อมูล
เชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้กำหนดกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารโรงเรียน
2) ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 3) ด้านสมรรถนะครู 4) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 5) ด้านการจัดการเรียน
การสอน และ 6) ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยจากการสังเคราะห์แนวคิดของBanoeieh, et al, (2022),
Sezer & Can, (2020), Taheri, et al, (2019), Khanzadi, et al, (2018), สมสินธ์ รักบุญ และ อำนวย
ทองโปร่ง, (2563), กมลทิพย์ ใจเที่ยง และ วรกาญจน์ สุดสดเขียว, (2563), พิกุล พุ่มช้าง และ ปริญา มีสุข,
(2560)

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์
สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดกลยุทธ์ 3) การพัฒนากลยุทธ์และ 4) การประเมินกลยุทธ์ โดยจากการ
สังเคราะห์แนวคิดของ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, (2564)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม

รายการ	ความต้องการจำเป็น		การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
	PNIModified	ผลการจัดกลุ่ม	
ด้านการบริหารโรงเรียน	0.26	สูง	จุดอ่อน
ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	0.24	สูง	จุดอ่อน
ด้านการจัดการเรียนการสอน	0.22	สูง	จุดอ่อน
ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์	0.15	ต่ำ	จุดแข็ง
ด้านการพัฒนาผู้เรียน	0.14	ต่ำ	จุดแข็ง
ด้านสมรรถนะครู	0.11	ต่ำ	จุดแข็ง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีค่าดัชนีสูงสุดที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านการบริหาร โรงเรียน ($PNI_{Modified} = 0.26$) รองลงมา ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ($PNI_{Modified} = 0.24$) รองลงมา ด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{Modified} = 0.22$) และความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ($PNI_{Modified} = 0.15$) รองลงมา ด้านการพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{Modified} = 0.14$) รองลงมา ด้านสมรรถนะครู ($PNI_{Modified} = 0.11$) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (ฉบับร่าง)

TOWS Matrix		ปัจจัยภายใน	
		จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
ปัจจัยภายนอก	โอกาส (O)	SO 1 : ส่งเสริมการบริหาร โดยใช้เทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดตามและรวบรวมข้อมูล SO 2 : ส่งเสริม กำกับ ติดตามดูแล การปฏิบัติงานด้วยกัลยาณมิตร เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและมีความสุข SO 3 : ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศภายในโรงเรียน ให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีความสุข SO 4 : สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบบูรณาการ ร่วมกับ ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรภายนอก	WO 1 : สนับสนุนให้ใช้การบริหารงานแบบกระจายอำนาจ และเน้นการมีส่วนร่วม ส่วนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาช่วยพัฒนา รวมถึงการนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน WO 2 : สนับสนุนการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรเกิดการทำงานอย่างมีความสุข WO 3 : สนับสนุนการบริหารจัดการ อาคาร สถานที่ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียนและครู

		SO 5 : ส่งเสริมการนิเทศ การให้คำปรึกษา และถ่ายทอดประสบการณ์ทางวิชาชีพ SO 6 : สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยเหลือนักเรียน SO 7 : ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นความสร้างสรรค์ด้วยการแสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาผลงาน	WO 4 : สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ และทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักเรียน WO 5 : สนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามความต้องการโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ปัจจัยภายนอก	โอกาส (O)	SO 8 : ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีการทำงานเป็นทีม ร่วมกันวางแผนและแก้ปัญหาร่วมกับชุมชน SO 9 : กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้กับครูและบุคลากรที่หลากหลาย SO 10 : สนับสนุนให้ครูและบุคลากรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข SO 11 : ส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	WO 6 : เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและครู ได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมต่างๆ WO 7 : สร้างความตระหนักให้กับผู้เรียนให้รู้จักกับเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล WO 8 : สนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าคิดและกล้าแสดงออก ด้วยกิจกรรม แสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีผลงานใหม่ๆ WO 9 : สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกับเพื่อนครูได้อย่างมีความสุข
	อุปสรรค (T)	ST 1 : ทบทวนการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการปรับปรุงพัฒนาและระบบการบริหารให้ทันสมัย	WT 1 : ยกระดับระบบการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ และเน้นการมีส่วนร่วม

	ST 2 : จัดสรรงบประมาณ สำหรับปรับปรุงอาคารเรียน จัดหาสื่อเทคโนโลยีและโสตทัศนูปกรณ์ ให้มีความพร้อมใช้งาน ST 3 : สร้างความตระหนักให้กับผู้เรียน ร่วมกันรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน ST 4 : สร้างเครือข่ายความร่วมมือวิทยากรกับ ชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ST 5 : ยกระดับระบบการนิเทศ การให้คำปรึกษา และถ่ายทอดประสบการณ์ทางวิชาชีพเพื่อความเชื่อมั่นในเพื่อนร่วมงาน ST 6 : สร้างกลไก ความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกับผู้บริหาร ครูและผู้เรียนในการจัดทำกฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติที่เหมาะสม ST 7 : สร้างทีมร่วมมือทางวิชาชีพจัดทำ PLC จัดครูพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาสมรรถนะครู	WT 2 : ปรับลดขั้นตอนในการดำเนินงานให้กระชับ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหาร WT 3 : ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรมในโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ WT 4 : ลดความซ้ำซ้อนการปฏิบัติงาน และสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน WT 5 : ทบทวนค่าใช้จ่ายที่เป็นการใช้ทรัพยากรโดยไม่จำเป็น WT 6 : พัฒนาระบบพี่เลี้ยงให้กับครูใหม่เพื่อสร้างโอกาสให้ครูทำงานร่วมกัน WT 7 : รับฟังเสียงสะท้อนจากผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน WT 8 : สร้างโอกาสให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข
--	---	--

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT) และการกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก (TOWS Matrix) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียน แห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 (ฉบับร่าง) ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเน้นการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมและการใช้เทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ มี 2 กลยุทธ์รอง 7 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริม การเรียนรู้อย่างมีความสุข มี 3 กลยุทธ์รอง 5 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีความสุข มี 3 กลยุทธ์รอง 9 วิธีดำเนินการ และ กลยุทธ์หลักที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มี 3 กลยุทธ์รอง 14 วิธีดำเนินการ

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ผลประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก มีจำนวน 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการใช้เทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้มีความสุข กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีความสุข และกลยุทธ์หลักที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และสามารถนำเสนอผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม

กลยุทธ์การบริหาร โรงเรียนแห่ง ความสุข สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2	ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้			ความเหมาะสม			ความถูกต้อง		
	$\bar{x}$	S.D	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D	แปล ผล
กลยุทธ์ ที่ 1 พัฒนา ระบบการบริหารจัด การศึกษา เน้นการบริหารแบบมี ส่วนร่วมและการใช้ เทคโนโลยี ให้มี ประสิทธิภาพ	4.91	0.30	มาก ที่สุด	4.73	0.65	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด	5.00	0.00	มาก ที่สุด

กลยุทธ์ ที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีความสุข	4.82	0.40	มากที่สุด	4.64	0.67	มากที่สุด	4.91	0.30	มากที่สุด	4.82	0.60	มากที่สุด
กลยุทธ์ ที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ อย่างมีความสุข	4.73	0.47	มากที่สุด	4.82	0.40	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.83	0.70	มากที่สุด
กลยุทธ์ ที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุข	4.91	0.30	มากที่สุด	4.82	0.40	มากที่สุด	4.91	0.30	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.84	0.37	มากที่สุด	4.75	0.53	มากที่สุด	4.96	0.15	มากที่สุด	4.91	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.96$, S.D. 0.15) รองลงมา ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.91$, S.D. 0.33) ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.84$, S.D. 0.37) และด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.75$, S.D. 0.53) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและผลการวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1) ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการบริหารโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านสมรรถนะครู ตามลำดับ เพราะว่า การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข

มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านสมรรถนะครู การควบคุมดูแลการเรียนรู้ของนักเรียน การกำกับติดตามที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของโรงเรียน โดยคำนึงถึงเป้าหมายให้บุคคลในองค์กรมีความสุข และส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยเคารพในความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทภายในโรงเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การติดตาม ประเมินผลร่วมกัน จะส่งเสริมพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนด้วยความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สมสันต์ รักบุญ และ อำนวย ทองโปร่ง (2563) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารโรงเรียนเทศบาลเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งความสุข พบว่า การพัฒนาโรงเรียนเทศบาลเพื่อให้เป็นองค์กร แห่งความสุข ต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ซึ่งต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กรการออกแบบกระบวนการสร้างสุขต้องเหมาะสมกับบริบทขององค์กรและต้องพัฒนาทั้งด้านครูทำงานมีความสุขที่ทำงานน่ายุ และชุมชนสมานฉันท์รวมถึงต้องอาศัยความร่วมมือกัน ระหว่าง ครู และ องค์กร เมื่อองค์กรพัฒนาองค์กรแห่งความสุขไปได้ระยะหนึ่งแล้วต้องทำให้เป็นวัฒนธรรมองค์กรหรือการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งความสุข รวมถึงทบทวน ต่อยอดแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ Sezer & Can (2020) ได้ศึกษาความสุขในโรงเรียน พบว่า ผลลัพธ์ระบุว่าระดับความสำคัญของคุณสมบัติหลักแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มผู้เข้าร่วม ครูให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนการจัดการโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก ในทางกลับกัน ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษา การบริหารโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อความสุขในโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมของโรงเรียนความร่วมมือและการสื่อสาร เพื่อความสุขในโรงเรียน นอกจากนี้ นักเรียนให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น และสังคมโรงเรียนควรร่วมมือและสื่อสารกัน เพื่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ควรมีการประสานจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการศึกษาความสามารถพิเศษ ควรจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงการพัฒนาหลายด้านของนักเรียนเพื่อเพิ่มความสุขในโรงเรียน

2) ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เนื่องจากผู้วิจัยได้นำผลจากการตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาวิเคราะห์ผลและนำคำถามที่เป็น จุดอ่อน และจุดแข็ง ในด้านของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข มาสร้างเป็นประเด็นข้อคำถาม ที่ใช้ในการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โอกาส และภาวะคุกคาม และดำเนินการวิเคราะห์ (SWOT) จากจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม และจึงนำผลการวิเคราะห์

(SWOT) มากำหนดกลยุทธ์ทางเลือก (TOWS Matrix) เพื่อนำมาพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 (ฉบับร่าง) ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการใช้เทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ มี 2 กลยุทธ์รอง 7 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์ ที่ 2 ยกระดับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขมี 3 กลยุทธ์รอง 5 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์ ที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มี 3 กลยุทธ์รอง 9 วิธีดำเนินการ และ กลยุทธ์ ที่ 4 พัฒนาอาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข มี 3 กลยุทธ์รอง 14 วิธีดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2564) กล่าวว่า พื้นฐานของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า องค์กรจะประสบความสำเร็จตามที่ได้วางไว้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1.การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร คือ การวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยพิจารณาถึงทิศทาง การเปลี่ยนแปลงทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อหาข้อสรุปว่าถ้าการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อองค์กรในเชิงบวกถือว่าเป็นโอกาส แต่ถ้าผลกระทบต่อองค์กรในเชิงลบถือว่าเป็นอุปสรรค 2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร คือ การพิจารณาถึงโครงสร้างองค์กรทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อประเมินให้ทราบถึงกำลังความสามารถที่จะดำเนินงานให้สำเร็จภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เป็นอยู่และเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งแล้วจะเป็นจุดอ่อนหรือจุดแข็ง 3. การวิเคราะห์ทัศนคติ ค่านิยม ความคาดหวัง ตลอดจนวัฒนธรรมขององค์กร เพราะการที่จะดำเนินนโยบายหรือการวางแผน กลยุทธ์ให้ได้ผลนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงในการทำแผนให้สามารถปฏิบัติได้ ส่วนแนวความคิดค่านิยมในองค์กรอาจมีความแตกต่างหรือขัดแย้งกัน จึงต้องคำนึงถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่จะผลักดันนโยบายให้สำเร็จ

3) ผลประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และจัดเรียงลำดับกลยุทธ์ตามลำดับของโครงสร้างการบริหาร ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการใช้เทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ มี 2 กลยุทธ์รอง 7 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข มี 3 กลยุทธ์รอง 5 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีความสุข มี 3 กลยุทธ์รอง 9 วิธีดำเนินการ และ กลยุทธ์หลักที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มี 3 กลยุทธ์รอง 12 วิธีดำเนินการ ในภาพรวม ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.96$, S.D. 0.15) รองลงมา ด้านความถูกต้อง

มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.91$, S.D. 0.33) ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.84$, S.D. 0.37) และด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.75$, S.D. 0.53) ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 11 ท่าน ที่ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ มาวิเคราะห์เนื้อหา ปรับปรุงและพัฒนา ให้มีความสมบูรณ์ จึงทำให้ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ประทีป หับทิน และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล พบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับ สิริกานต์ เอื้อธารากุล และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

จากผลการศึกษา พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่เป็นจุดแข็ง คือ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ในการบริหารโรงเรียนแห่งความสุขอาจจะขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข ที่เป็นจุดอ่อน คือ ด้านการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนคำสำคัญนำไปสู่การเป็นโรงเรียนแห่งความสุข ทั้งระบบที่จะส่งผลถึงด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านสมรรถนะครู ของทุกโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานระดับนโยบาย สามารถนำผลของการวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุขไปใช้กำหนดนโยบายซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน แห่งความสุข ทั้งระบบ

3. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1 กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีกลยุทธ์หลักทั้งหมด 4 กลยุทธ์ ก่อนที่จะนำกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำเป็นต้องศึกษา กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีการดำเนินการ อย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือหน่วยงานในระดับนโยบาย สังกัดอื่นๆ สามารถนำผลการพัฒนาการบริหารโรงเรียนแห่งความสุข ไปส่งเสริมในการบริหารโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้เกิดความสุข

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

4.1 ควรนำไปศึกษาค้นคว้าโรงเรียนที่มีบริบทและขนาดแตกต่างกัน โดยใช้การศึกษาพหุกรณี ว่า ผลการวิจัย มีประโยชน์เหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

4.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนแห่งความสุข ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ เป็นขยายผลการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ หากบริบทใกล้เคียงจะสามารถนำ ผลการวิจัยไปใช้ได้

เอกสารอ้างอิง

- กมล โพธิเย็น. (2559). การจัดการเรียนรู้เพื่อนำความสุขสู่ผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 13 (2), 121-131.
- กมลทิพย์ ใจเที่ยง และ วรกาญจน์ สุดสดเขียว (2563). การบริหารองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียน ประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 18 (2), 75-93.
- ธนวุฒิ แก้วนุช, อุทัย บุญประเสริฐ และ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2563). รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาขึ้น พื้นฐานสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 23 (1), 54-71.
- บุรินทร์ เทพสาร และ อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2557). ยุทธศาสตร์การบริหารการเปลี่ยนแปลงสถาบันอุดมศึกษา เอกชนสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข. *วารสารครุศาสตร์*. 45 (3), 83-96.
- พระมหาวิไลศักดิ์ ปญญาโวโร, กระเศียรยร อาคารสุวรรณ และชัชวาล จารย์คุณ (2562). แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อความสุขในโรงเรียน. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*. 16 (2), 37-49.
- พิกุล พุ่มช้าง และ ปริญญา มีสุข (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งความสุขของ สถาบันการศึกษาไทย. *วารสารฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10 (2), 647-663.

- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์.(2564). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพมหานคร: (พิมพ์ครั้งที่ 21).
- สมสินธ์ รักบุญ และ อำนวย ทองโปร่ง (2563). การบริหารโรงเรียนเทศบาลเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งความสุข. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 10 (2), 310-320.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ประเทศไทย. (2565). *โรงเรียนแห่งความสุข กรอบแนวคิดเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียน ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานยูเนสโก.
- สำนักศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ. (2560). *โรงเรียนสุขภาวะ : การศึกษาแบบนวัตกรรมยุคใหม่ (Healthy School)*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://dol.thaihealth.or.th/Media/Index/14636424-c01a-e811-80df-00155dddb750?isSuccess=False>.
- อธิคุณ สิ้นธนาปัญญา, อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์, ราชนันท์ บุญธิมา และ วีระ สุภากิจ (2557). การบริหารความสุขในสถานศึกษา. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 28 (88), 15-32.
- Khanzadi, K., Jafari, P., & Ghourchiyan, N. (2018). Presenting a Model for promoting happiness of High School Students (first grade) in Tehran City. *Iranian journal of educational sociology*. 1 (7), 14-26.
- Mohammad Taheri, M., Veissi, G., & Fazlollahi, S. (2019). Providing a Model for Creating Happiness in High Schools. *Iranian journal of educational sociology*, 2 (4), 115-126.
- Sezer, S., & Can, E. (2020). School Happiness: A Grounded Theory. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*. 15 (1), 44-62.
- Sheikh Siyah Banoeieh, S., Bagheri, M., Jafari, P., & Qorchian, N. (2022). Designing a Model to Promote Happiness in High School Students. *Iranian Evolutionary and Educational Psychology Journal*. 4 (1), 124-135.